

Spis treści

1. Opis populacji uczniów i szkół – sprawdzian 2004	3
2. Opis zestawu zadań	3
3. Wyniki sprawdzianu	4
3.1. Podstawowe miary rozkładu wyników sprawdzianu	4
3.2. Poziom opanowania przez uczniów umiejętności określonych obszarami standardów wymagań	5
4. Analiza odpowiedzi uczniów	5
4.1. Łatwość zadań	5
4.2. Analiza zadań zestawu <i>W Bibliotece</i>	6
4.2.1. Zadania z obszaru standardów <i>Czytanie</i>	6
4.2.2. Zadania z obszaru standardów <i>Pisanie</i>	13
4.2.3. Zadania z obszaru standardów <i>Rozumowanie</i>	17
4.2.4. Zadania z obszaru standardów <i>Korzystanie z informacji</i>	24
4.2.5. Zadania z obszaru standardów <i>Wykorzystywanie wiedzy w praktyce</i>	25
4.3. Podsumowanie	30

1. Opis populacji uczniów i szkół – sprawdzian 2004

Do sprawdzianu zgłoszono 458 uczniów klas szóstych z lekką niepełnosprawnością intelektualną uczących się w 144 szkołach podstawowych województwa warmińsko-mazurskiego.

Tabela 1. Uczniowie z lekką niepełnosprawnością intelektualną na sprawdzianie w 2004 r.

Liczba uczniów			
zgłoszonych	piszących	zwolnionych	nieobecnych
481	458	9	14

Tabela 2. Szkoły podstawowe, w których do sprawdzianu przystąpili uczniowie z lekką niepełnosprawnością intelektualną

	Szkoły podstawowe	Szkoły podstawowe specjalne
Liczba szkół	125	19
Liczba uczniów	207	251

2. Opis zestawu zadań

Zestaw zadań *W bibliotece* jest testem tematycznym, przeznaczonym do sprawdzenia opanowania umiejętności opisanych w standardach wymagań egzaminacyjnych. Zestaw sprawdzał, w jakim stopniu uczniowie z lekką niepełnosprawnością intelektualną opanowali umiejętności niezbędne na kolejnym etapie kształcenia, przede wszystkim zaś umiejętności, które pozwolą w ich dalszym życiu na samodzielne funkcjonowanie w społeczeństwie i niezależność od innych osób. Dlatego też największą wagę położono na zbadanie poziomu opanowania umiejętności z zakresu wykorzystywania wiedzy w praktyce.

Test sprawdzał umiejętności uczniów z pięciu obszarów standardów wymagań egzaminacyjnych:

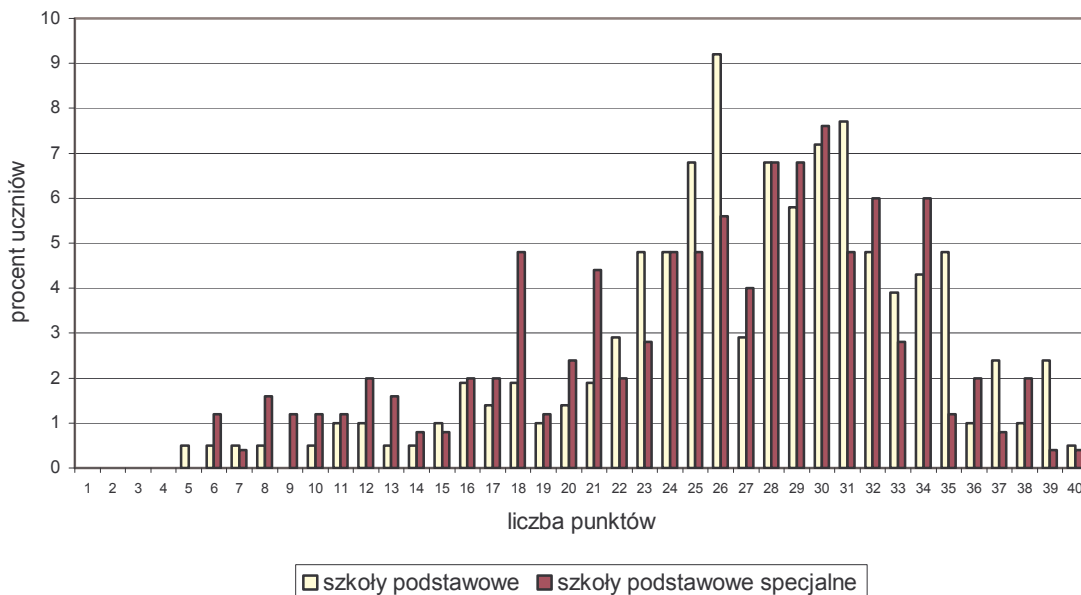
- czytanie,
- pisanie,
- rozumowanie,
- korzystanie z informacji,
- wykorzystywanie wiedzy w praktyce.

Zastosowany w teście motyw przewodni, bliski doświadczeniom dzieci, porządkował układ zadań, nadawał całości zestawu praktyczny wymiar. Zadania miały różną formę i stopień trudności, a ich treść mogła zachęcać dzieci do podjęcia próby rozwiązania zadania. Wiązki zadań zamkniętych przeplatane były wiązkami zadań otwartych. Na rozwiązanie wszystkich zadań przewidziano 60 minut. Czas ten można było wydłużyć o 30 minut. Za poprawne wykonanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów. Uczniowie udzielali odpowiedzi bezpośrednio w arkuszu.

3. Wyniki sprawdzianu

3.1. Podstawowe miary rozkładu wyników sprawdzianu (zestaw S-A8-42)

Wykres 1. Rozkład częstości wyników

Rozkład częstości wyników sprawdzianu jest przesunięty w kierunku wyników wysokich. Średnia liczba punktów zdobytych przez uczniów jest większa niż połowa możliwych do uzyskania. W szkołach podstawowych wynosi 27,1 p., w szkołach specjalnych jest nieco niższa i wynosi 25,3 p.

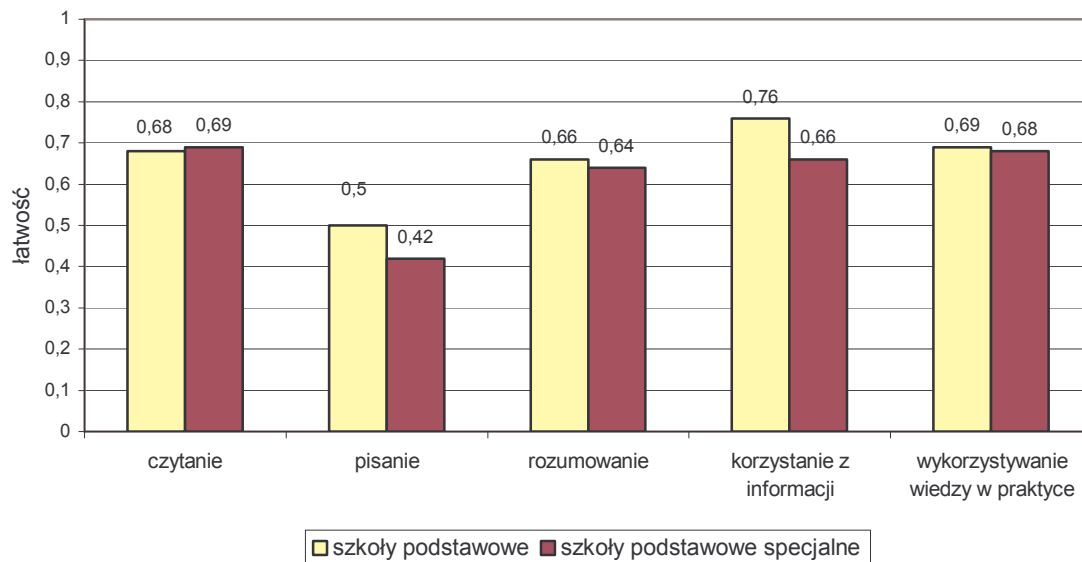
Zestaw egzaminacyjny *W bibliotece* okazał się dla uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną umiarkowanie trudny. Był trudniejszy dla uczniów, którzy uczą się w szkołach specjalnych. Największą uzyskaną liczbę punktów (40) zdobyło ogółem dwóch uczniów. Najniższy wynik, jaki odnotowano wśród badanych to 5 punktów. W województwie warmińsko-mazurskim uzyskał go jeden uczeń.

Tabela 3. Podstawowe informacje statystyczne dotyczące wyników sprawdzianu

Wskaźnik	Województwo warmińsko-mazurskie		Obszar OKE
	szkoły podstawowe	szkoły podstawowe specjalne	
Wynik średni	27,1	25,3	25,44
Wynik najwyższy	40	40	40
Wynik najniższy	5	6	2
Mediana (wynik środkowy)	28	27	26
Modalna (wynik najczęstszy)	26	30	26
Odchylenie standardowe	6,78	7,62	7,64
Łatwość zestawu zadań	0,67	0,63	0,63

3.2. Poziom opanowania przez uczniów umiejętności określonych obszarami standardów wymagań egzaminacyjnych

Wykres 2. Poziom opanowania umiejętności określonych obszarami standardów wymagań egzaminacyjnych

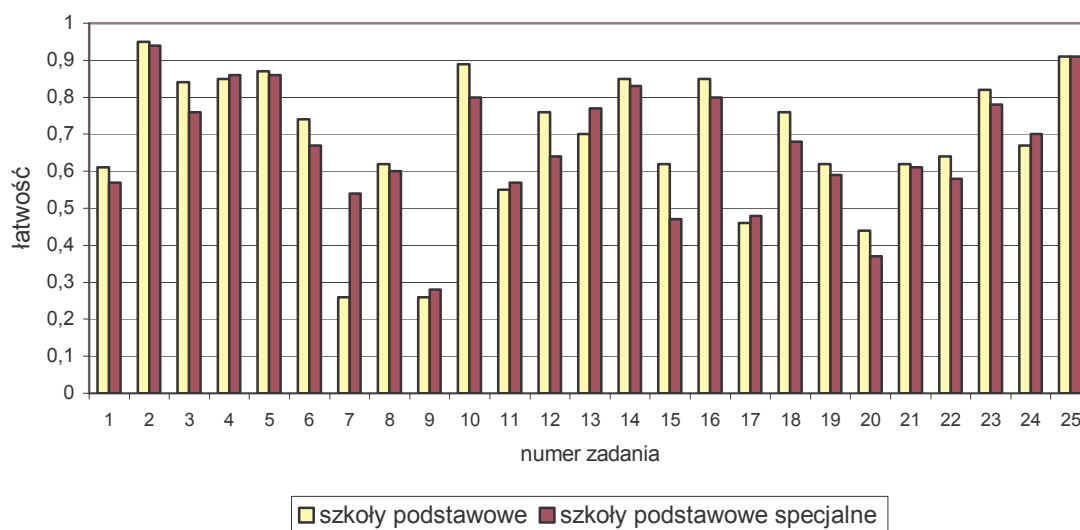

Zauważa się, że uczniowie z lekką niepełnosprawnością intelektualną uczący się w szkołach podstawowych mają na ogół lepsze wyniki od uczniów ze szkół podstawowych specjalnych. Szóstoklasiści z obydwu rodzajów szkół najlepiej poradzili sobie z zadaniami sprawdzającymi poziom opanowania umiejętności ze standardów: *korzystanie z informacji*, *wykorzystywanie wiedzy w praktyce* i *czytanie*. Nieco słabiej z zadaniami, które sprawdzały *rozumowanie*. Najslabiej zostały opanowane umiejętności z zakresu *pisania*.

4. Analiza odpowiedzi uczniów

4.1. Łatwość zadań

Wykres 3. Łatwość zadań (zestaw S-A8-042 W bibliotece)

Zestaw składał się z zadań o zróżnicowanym stopniu trudności. Zadania łatwe i bardzo łatwe przeplatane były zadaniami umiarkowanie trudnymi i trudnymi.

Tabela 4. Pogrupowanie zadań ze względu na ich łatwość

Łatwość zadań*	Numery zadań	
	szkoły podstawowe	szkoły podstawowe specjalne
bardzo łatwe 0,90 – 1,00	2., 25.	2., 25.
łatwe 0,70 – 0,89	3., 4., 5., 6., 10., 12., 13., 14., 16., 18., 23.	3., 4., 5., 10., 13., 14., 16., 23., 24.
umiarkowanie trudne 0,50 – 0,69	1., 8., 11., 15., 17., 19., 21., 22., 24.	1., 6., 7., 8., 11., 12., 18., 19., 21., 22.
trudne 0,20 – 0,49	7., 9., 20.	9., 15., 17., 20.
bardzo trudne 0,00 – 0,19	-	-

* wg B. Niemierki

4.2. Analiza zadań zestawu *W bibliotece*

Analizę zadań zestawu *W bibliotece* opracowano grupując zadania badające umiejętności z poszczególnych obszarów standardów: *czytanie, pisanie, rozumowanie, korzystanie z informacji i wykorzystywanie wiedzy w praktyce.*

W zadaniach wyboru wielokrotnego i prawda-fałsz należało wybrać jedną prawidłową odpowiedź spośród podanych. W zadaniach na dobieranie trzeba było połączyć prawidłowe odpowiedzi według podanego wzoru. Zadania zamknięte omówiono według schematu:

- treść zadania,
- sprawdzana umiejętność,
- prawidłowa odpowiedź,
- wyniki.

W zadaniach otwartych uczeń musiał zredagować odpowiedź i zapisać ją w wyznaczonym miejscu. Omówiono je według schematu:

- treść zadania,
- sprawdzana umiejętność,
- kryteria i zasady przydzielania punktów,
- wyniki,
- omówienie odpowiedzi udzielanych przez uczniów.

4.2.1. Zadania z obszaru standardów *Czytanie*

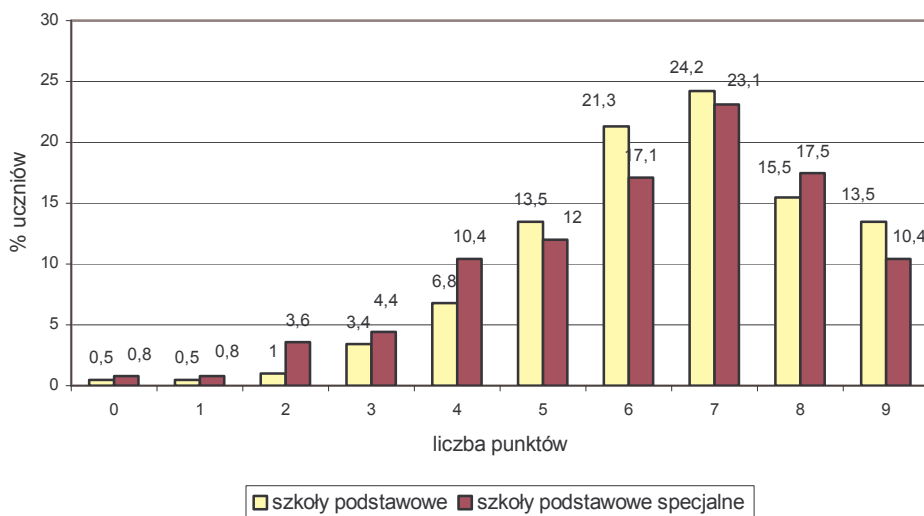
Czytanie ze zrozumieniem to jedna z podstawowych umiejętności kształconych u uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną przez cały cykl nauczania w szkole podstawowej. Na sprawdzianie poziom opanowania tej umiejętności badano siedmioma zadaniami. Pięć spośród nich to zadania wielokrotnego wyboru, jedno zadanie typu prawda-fałsz i zadanie z luką.

W zakresie *czytania* sprawdzono umiejętności odczytywania:

- tekstu użytkowego (*zadanie 1., 2., 3.*),
- prostego tekstu poetyckiego (*zadanie 7.*),
- danych z mapy (*zadanie 16., 17.*),
- informacji z rysunku (*zadanie 23.*).

Za zadania z tego obszaru można było uzyskać łącznie 9 punktów.

Wykres 4. Rozkład częstości wyników uzyskanych przez uczniów za zadania z obszaru standardów *Czytanie*

Rozkład wyników jest przesunięty w kierunku wyników wysokich. Wyniki prawie trzech czwartych liczby uczniów szkół podstawowych i specjalnych zawierają się w przedziale 6 – 9 punktów. Średnia liczba punktów otrzymanych przez uczniów jest większa niż połowa możliwych do uzyskania – w szkołach podstawowych wynosi 6,49 p., w szkołach podstawowych specjalnych 6,20 p.

Tabela 5. Pogrupowanie zadań z obszaru *Czytanie* ze względu na ich łatwość

Łatwość zadań	Numery zadań	
	szkoly podstawowe	szkoly podstawowe specjalne
bardzo łatwe	2	2
łatwe	3, 16, 23	3, 16, 23
umiarkowanie trudne	1	1, 7
trudne	7, 17	17
bardzo trudne	-	-

Dla uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną uczących się w szkołach podstawowych, żadne zadanie z obszaru standardów *czytanie* nie okazało się zadaniem bardzo trudnym. Najliczniejszą grupę stanowią zadania łatwe. Występują również zadania trudne i pojedyncze zadania bardzo łatwe i umiarkowanie trudne.

Dla uczniów uczących się w szkołach podstawowych specjalnych również najliczniejszą grupę stanowią zadania łatwe. Zadanie 7., które dla uczniów szkół podstawowych było trudne, dla uczniów szkół specjalnych okazało się umiarkowanie trudne.

Przeczytaj tekst i rozwiąż zadania: 1., 2. i 3.

Koleżanki i koledzy

***17 kwietnia (w sobotę) 2004 roku, o godzinie 10⁰⁰ w bibliotece szkolnej odbędzie się spotkanie tych szóstoklasistów, którzy chcą pomóc przy porządkowaniu książek.
Klub Młodych Czytelników***

Zadanie 1.

Treść

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Powyższy tekst to

- A. instrukcja.
- B. ogłoszenie.
- C. zaproszenie.

Sprawdzana umiejętność:

czytanie ze zrozumieniem tekstu użytkowego.

Zadaniem ucznia było rozpoznanie ogłoszenia na podstawie zawartych w tekście informacji.

Prawidłowa odpowiedź: B.

Wyniki

Niektórzy uczniowie mieli trudności z prawidłowym określeniem formy użytkowej czytanego tekstu, jako właściwą wybierali odpowiedź A. Tylko nieco ponad połowa piszących rozwiązała to zadanie poprawnie. Zadanie okazało się umiarkowanie trudne.

Zadanie 2.

Treść

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Tekst skierowany jest do uczniów klas

- A. czwartych.
- B. piątych.
- C. szóstych.

Sprawdzana umiejętność:

określenie funkcji elementów charakterystycznych dla danego tekstu.

Uczeń miał wskazać, kto jest odbiorcą ogłoszenia. Aby prawidłowo wykonać to zadanie powinien przeczytać ze zrozumieniem tekst i odnaleźć w nim odpowiednie informacje.

Prawidłowa odpowiedź: C.

Wyniki

Dla wszystkich uczniów, zarówno tych, którzy pobierają naukę w szkołach podstawowych, jak i podstawowych specjalnych, zadanie to okazało się bardzo łatwe. Prawie wszyscy uczniowie wybrali prawidłową odpowiedź.

Zadanie 3.

Treść

Zaznacz TAK, jeśli zdanie jest prawdziwe, NIE, jeśli zdanie jest fałszywe.

Na miejsce spotkania wyznaczono stołówkę. TAK NIE
Spotkanie odbędzie się w kwietniu. TAK NIE

Sprawdzana umiejętność:

dostrzeganie znaczenia dosłownego.

Aby rozwiązać to zadanie, uczeń powinien przeczytać ze zrozumieniem tekst i odnaleźć w nim potrzebne informacje dotyczące miejsca i czasu spotkania.

Prawidłowe odpowiedzi: NIE, TAK.

Wyniki

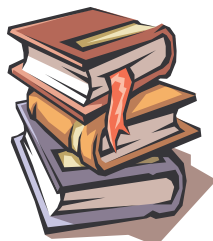
Zadanie to nie sprawiło trudności uczniom, było dla nich łatwe. Ponad dwie trzecie piszących z obydwu rodzajów szkół wskazało prawidłowe odpowiedzi.

Zadanie 7.

Treść

Podczas zajęć w bibliotece dzieci zaciękała książka z wierszami.

Przeczytaj wiersz z tej książki.

W bibliotece

W bibliotece z książek na półkach
trąbią słonie, kuka kukułka,
kwitnie paproć, krzyczą Indianie,
szumią żagle na oceanie.
W bibliotece znajdziesz wszystko,
czego chcesz:
starą prawdę, mądrą bajkę,
piękny wiersz.

Krystyna Wodnicka, *W bibliotece*, [w:] *Biblioteka
w szkole 12/2001*.

Uzupełnij zdania.

Tytuł wiersza to _____.

Z wyrazem **Indianie** rymuje się wyraz _____.

Sprawdzana umiejętność:

określenie funkcji elementów charakterystycznych dla danego tekstu.

Kryteria oceny

Zasady przydzielania punktów	Punktacja
„W bibliotece” – 1 p. Uwaga, uznajemy odpowiedź bez względu na pisownię. Przyznajemy również punkt, jeżeli dziecko nie poda tytułu, ale logicznie dokończy wypowiedź (np. Tytuł wiersza to jego nazwa).	0 - 2
oceanie – 1 p. Uwaga, przyznajemy również punkt, jeśli dziecko dopisze inny rymujący się wyraz.	

Wyniki

Duża grupa uczniów miała trudności ze wskazaniem tytułu wiersza. Zapisywane odpowiedzi pozwalają sądzić, że dzieci myliły dwa terminy: autor i tytuł (Przykład 1.). Niektórzy uczniowie przepisywali fragment wiersza (Przykład 2.).

Wiele trudności mieli też uczniowie ze znalezieniem w wierszu wyrazu rymującego się z wyrazem *Indianie*. Nieliczni nie wypisywali, lecz podkreślali bezpośrednio w wierszu wyrazy rymujące się. Może to świadczyć o preferowanym w szkole sposobie kształcenia tej umiejętności.

Zadanie okazało się trudne dla uczniów uczących się w szkołach podstawowych. Tylko co piąty piszący prawidłowo rozwiązał całe zadanie. Dla uczniów szkół specjalnych zadanie to okazało się umiarkowanie trudne. Ponad połowa piszących uzyskała jeden punkt, co trzeci uczeń udzielił prawidłowej odpowiedzi.

Przykład 1.

Tytuł wiersza to *Krystyna Wodnicka*.

Przykład 2.

Uzupełnij zdania.

Tytuł wiersza to W bibliotece z książek na półkach

Z wyrazem *Indianie* rymuje się wyraz bajke - bajka
szumia - szumi
kukutka - kukutke

W bibliotece wisi mapa Polski.

Zapoznaj się z mapą i rozwiąż zadania: 16. i 17.

Zadanie 16.

Treść

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Kraków leży w województwie

- A. wielkopolskim.
- B. małopolskim.
- C. podlaskim.

Sprawdzana umiejętność:

odczytywanie danych z mapy.

Prawidłowa odpowiedź B.

Wyniki

Wyniki uzyskane przez uczniów świadczą o tym, iż zadanie to nie sprawiało uczniom trudności. Dla większości z nich okazało się łatwe. Ponad dwie trzecie uczniów szkół podstawowych i podstawowych specjalnych udzieliło prawidłowej odpowiedzi.

Zadanie 17.

Treść

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Na zachód od Warszawy znajduje się

- A. Lublin.
- B. Gdańsk.
- C. Poznań.

Sprawdzana umiejętność:

odczytywanie danych z mapy.

Zadanie to wymagało od ucznia odczytania z mapy nazwy miasta, które leży we wskazanym kierunku głównym.

Prawidłowa odpowiedź: C.

Wyniki

Zadanie to okazało się zadaniem trudnym, zarówno dla uczniów pobierających naukę w szkołach podstawowych, jak i podstawowych specjalnych.

Zadanie mogło sprawiać trudności tym uczniom, którzy w niewystarczającym zakresie ćwiczyli tę umiejętność. Wskazanie właściwej odpowiedzi mogło być trudne także dla tych uczniów, którzy mają kłopoty ze spostrzeganiem lub zaburzenia w orientacji przestrzennej.

Zadanie 23.

Treść

Na ścianie w bibliotece umieszczony jest znak.

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Oznacza on zakaz używania

- A. materiałów chemicznych.
- B. urządzeń technicznych.
- C. otwartego ognia.

Sprawdzana umiejętność:

rozumienie znaczenia podstawowych symboli występujących na rysunkach.

Uczeń powinien odczytać ze znaku informację o zakazie używania otwartego ognia.

Prawidłowa odpowiedź: C.

Wyniki

Większości piszącym zadanie to nie sprawiło trudności, okazało się dla nich łatwe. Ponad połowa uczniów ze szkół podstawowych i podstawowych specjalnych wskazała prawidłową odpowiedź.

4.2.2. Zadania z obszaru standardów *Pisanie*

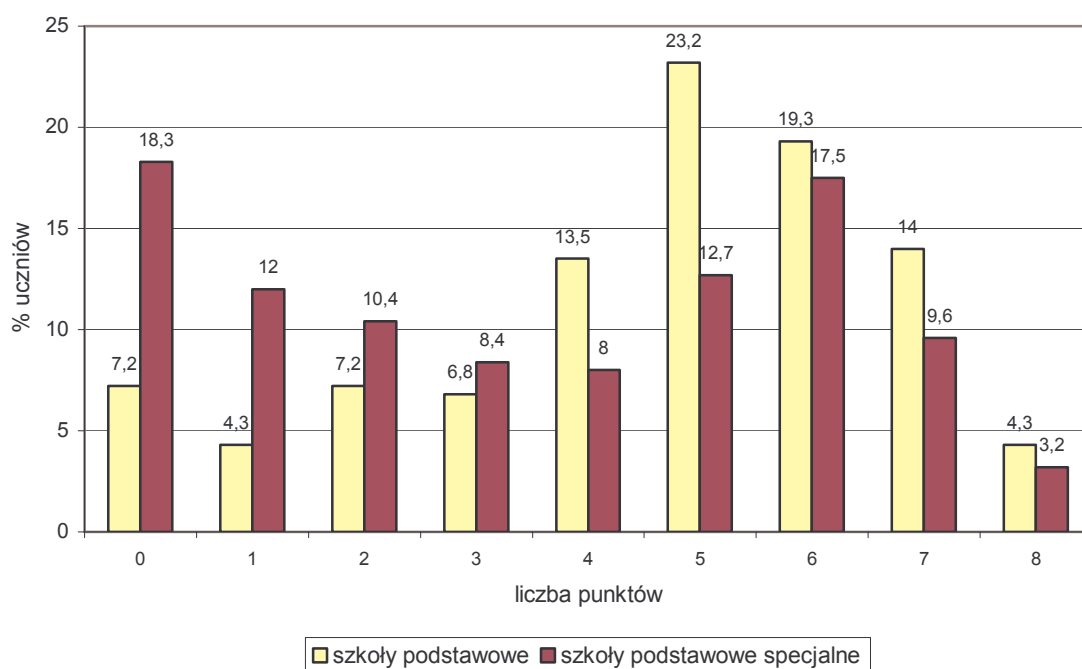
Posługiwanie się pisaną odmianą języka ojczystego wymaga od ucznia przede wszystkim przeczytania ze zrozumieniem polecenia a następnie zredagowania wypowiedzi na określony temat z zastosowaniem właściwej formy. W wypowiedzi pisemnej uczeń powinien posługiwać się słownictwem adekwatnym do treści wypowiedzi i osoby, do której jest ona skierowana. Redagowanie wypowiedzi poprawnej pod względem ortografii, interpunkcji i kompozycji to również ważne umiejętności, które badane są w tym obszarze standardów. Uczeń powinien także zadbać o czytelność i estetykę zapisu, umieć zastosować właściwą formę graficzną do redagowanej wypowiedzi.

W zakresie tego obszaru standardów, za pomocą 2 zadań otwartych (krótkiej i rozszerzonej odpowiedzi), sprawdzono umiejętności:

- redagowania zaproszenia (*zadanie 15.*),
- formułowania pytania na wskazany temat (*zadanie 20.*).

Za prawidłowe rozwiązanie zadań sprawdzających umiejętności z zakresu *pisania* można było uzyskać 8 punktów.

Wykres 5. Rozkład częstości wyników uzyskanych przez uczniów za zadania z obszaru standardów *Pisanie*

Rozkład częstości wyników uczniów pobierających naukę w szkołach specjalnych jest dwumodalny i wskazuje, iż występują dwie grupy (osiągające wyniki w przedziałach 0–3 i 4–8 punktów), zdecydowanie różniące się poziomem opanowania umiejętności w obszarze standardów *pisania*. Najczęstszy wynik to zero punktów i uzyskało go 18,3% piszących. Nieco mniej liczna grupa (17,5%) uzyskała wynik 6 punktów za zadania z tego obszaru.

Rozkład częstości wyników dla uczniów ze szkół podstawowych jest przesunięty w kierunku wyników wysokich.

Średnia liczba punktów zdobytych przez uczniów szkół podstawowych jest większa niż połowa możliwych do uzyskania i wynosi 4,58 p. W szkołach podstawowych specjalnych jest niższa i wynosi 3,51 p.

Zadanie 15.

Treść

Klub Młodych Czytelników postanowił zorganizować „Wieczór bajek”.

W imieniu członków klubu napisz zaproszenie na to spotkanie.

Wykorzystaj podane informacje.

- data: 26 kwietnia 2004 r.
- czas rozpoczęcia: 16³⁰
- miejsce: biblioteka szkolna
- zapraszeni: uczniowie klas trzecich szkoły podstawowej

Zaproszenie

Sprawdzane umiejętności:

pisanie na temat i zgodnie z celem, przestrzeganie norm gramatycznych, ortograficznych i interpunkcyjnych, dbanie o czytelność zapisu.

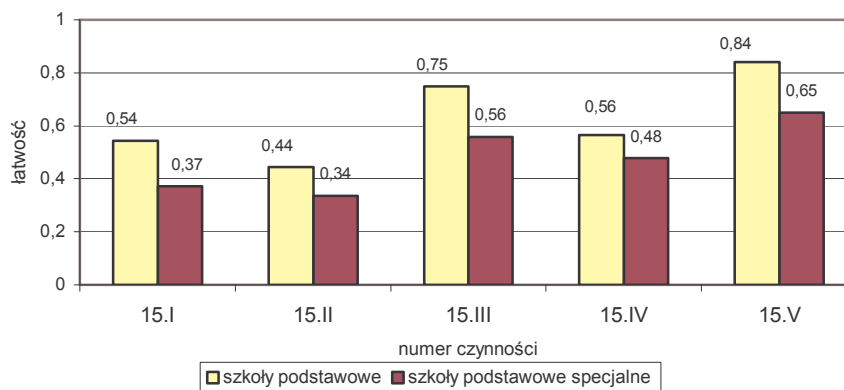
Zadanie sprawdzało umiejętność pisania zaproszenia. Podane w treści zadania informacje miały pomóc w wykonaniu polecenia.

Kryteria oceny

Zasady przydzielania punktów	Punktacja
15.I Wypowiedź zawiera elementy oczekiwane w zaproszeniu: <ul style="list-style-type: none"> - adresat, - zapraszający (nie musi wynikać z informacji podanych w zadaniu), - nazwa imprezy, - czas (dzień, miesiąc, godzina), - miejsce. Za 4 – 5 elementów – 2 p. Za 2 – 3 elementy – 1 p. <i>Uwaga, uznajemy niepełne nazwy, np. biblioteka, klasy trzecie, członkowie klubu, klub.</i>	0 – 2
15.II Poprawność językowa – odmiana, szyk wyrazów (dopuszczalne 2 błędy) – 1 p. <i>Uwaga, za błąd w szyku wyrazów uznajemy konstrukcję, która znacznie utrudnia rozumienie wypowiedzi.</i>	0 – 1
15.III Poprawność ortograficzna (dopuszczalne 2 błędy). <i>Uwaga, bierzemy pod uwagę zapis:</i> <ul style="list-style-type: none"> - wielkiej litery na początku wypowiedzi oraz w imionach i nazwiskach, - wyrazów z rz, ż, u, ó, h, ch. 	0 – 1
15.IV Poprawność interpunkcyjna (dopuszczalne 2 błędy).	0 – 1
15.V Zapis jest czytelny.	0 – 1
<i>Uwaga, kryteria od II. do V. punktujemy, gdy dziecko napisało co najmniej 10 wyrazów.</i>	

Wyniki

Wykres 6. Łatwość czynności w zadaniu 15.

Umiejętność pisania na temat i zgodnie z celem (15.I) dla uczniów szkół podstawowych okazała się umiarkowanie trudna, zaś dla uczniów ze szkół specjalnych trudna. Pisanie tekstu poprawnego pod względem językowym (15.II) dla obydwu grup piszących było trudne. Przestrzeganie norm ortograficznych i interpunkcyjnych (15.III, 15.IV) okazało się umiarkowanie trudne dla uczniów ze szkół specjalnych. Najlepiej opanowaną umiejętnością było czytelne pisanie (15.V).

Poniżej zamieszczono przykłady prac uczniów wraz z komentarzem.

Przykład 1.

Zaproszenie

Dnia 26 kwietnia rozpoczęło się spotkanie członków klubu, a zaczęło się o 16³⁰ w naszej bibliotece szkolnej zaprosiła wszystkich uczniów z klas trzech szkół podstawowych. Dzieci weszli się i podziękowali Pani Bibliotekarce.

dziękujemy

Niektórzy uczniowie pisali zaproszenia np. na bal karnawałowy, na urodziny. Pojawily się też inne, od oczekiwanej w poleceniu, formy wypowiedzi, np. list, ogłoszenie czy sprawozdanie. Świadczyć to może o niezrozumieniu przez uczniów polecenia. Umieszczony pod treścią zadania zapis *Zaproszenie* przypominał uczniom o rodzaju tekstu użytkowego, który należy napisać. Wielu uczniów popełniało błędy językowe. Dotyczyły one szczególnie odmiany wyrazów w zdaniu.

Przykład 2.

Duża grupa uczniów ograniczyła się tylko do przepisania wybranych informacji, na podstawie których należało zredagować zaproszenie.

Zaproszenie

~~zaproszenie do kina~~
~~zaproszenie uczniowie klas trzech szkół~~
~~podstawowych niejako biblioteka w szkole~~
~~czas rozpoczęcia o 16 30 do 26 kwietnia~~
~~2004 r~~

Dzieci miały trudności z wiązaniem informacji w logiczną całość. Nie umiały poprawnie przepisać wyrazów, popełniały liczne błędy ortograficzne i interpunkcyjne. Najczęściej występował brak przecinka między wyrazami oraz kropki na końcu zdania. Słownik czynny uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną jest o wiele uboższy od biernego. Mogło to być przyczyną wypowiedzi pisemnych bardzo ubogich w zasób używanych słów. W wielu przypadkach, tak jak w powyższym przykładzie, uczniowie tylko przepisywali niektóre

wyrażenia. U uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną często występują zaburzenia w grafomotoryce. Należy sądzić, że miały one wpływ na czytelność zapisu.

W niektórych pracach uczniowie nie tylko skorzystali z podanych w poleceniu informacji, ale także wzbogacili swoje wypowiedzi pisząc o *fajnych zabawach, konkursach i świetnych nagrodach*. Uczniowie ci nie mieli trudności z prawidłowym zredagowaniem zaproszenia, poprawnego pod względem językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym. Uwagę zwraca także sposób zapisu – pismo jest czytelne i kształtne. Oto przykład jednej z takich prac.

Przykład 3.

Zaproszenie

Bardzo gorąco zapraszamy wszystkich na "Wieczór bajek" dnia 26 kwietnia 2004 roku o godzinie 16³⁰ w bibliotece szkolnej. Będzie bardzo fajne bajki poprostu będzie super. Mamy nadzieję że przyjdziecie zaprasza Klub Młodych Czytelników.

Reasumując, można stwierdzić, że prace uczniów były bardzo zróżnicowane; od ubogich w słownictwo i treść, nie zawsze adekwatnych do formy i tematu, często trudnych do odczytania, po prace świadczące o dobrym opanowaniu badanych umiejętności. Wyniki uzyskane przez uczniów szkół podstawowych i podstawowych specjalnych są zbliżone. Dla obu grup zadanie było umiarkowanie trudne.

Zadanie 20.

Treść

Jak zapytasz panią bibliotekarkę o miejsce ustawienia słownika ortograficznego?
Dokończ pytanie.

Proszę Pani, _____

Sprawdzana umiejętność:

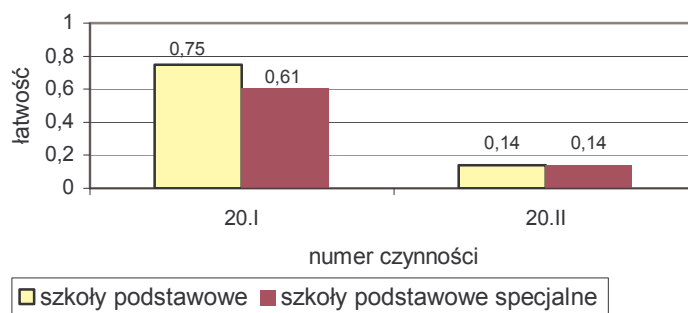
formułowanie wypowiedzi oraz zachowanie poprawności interpunkcyjnej.

Kryteria oceny

Zasady przydzielania punktów	Punktacja
20.I Każda wypowiedź zgodna z tematem i intencją. Przykłady: Proszę Pani, <i>gdzie ustawić słownik ortograficzny? Gdzie stoi słownik? Gdzie postawić słownik?</i>	0 - 1
20.II Zastosowanie znaku zapytania na końcu zdania	0 - 1

Wyniki

Wykres 7. Łatwość czynności w zadaniu 20.

Sformułowanie pytania (20.I) okazało się dla uczniów uczących się w szkołach podstawowych czynnością łatwą, zaś dla uczniów ze szkół specjalnych umiarkowanie trudną. Zachowanie poprawności interpunkcyjnej, zapisanie znaku zapytania (20.II) dla wszystkich uczniów było bardzo trudne. Tylko nieliczni uczniowie opanowali badaną czynność.

Przykłady najczęstszych, prawidłowych odpowiedzi uczniów:

- Proszę Pani, *gdzie postawić słownik ortograficzny?*
- Proszę Pani, *na jakiej półce będą leżeć słowniki ortograficzne?*

Błędne odpowiedzi uczniów wynikają najprawdopodobniej z tego, iż wielu z nich nie rozumiało polecenia oraz tego, jaki rodzaj zdania mają zapisać.

Przykłady błędnych odpowiedzi uczniów:

- Proszę Pani, *czy można przestawić stół.*
- Proszę Pani, *chciałam 4 kg mąki i 8 kg jabłek.*
- Proszę Pani, *czy można panią zapisać do słownika ortograficznego.*
- Proszę Pani, *ile kosztuje pani powiedziała, że 21 zł słownik ortograficzny a ile atlas geograficzny 35.*

Zadanie 20. było trudne dla uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną. Podane przykłady świadczą o tym, iż o wiele łatwiej jest dziecku powtórzyć tekst, z którym zapoznało się wcześniej (np. zawierający informacje o cenie książek), niż samemu sformułować wypowiedź zgodnie z poleceniem.

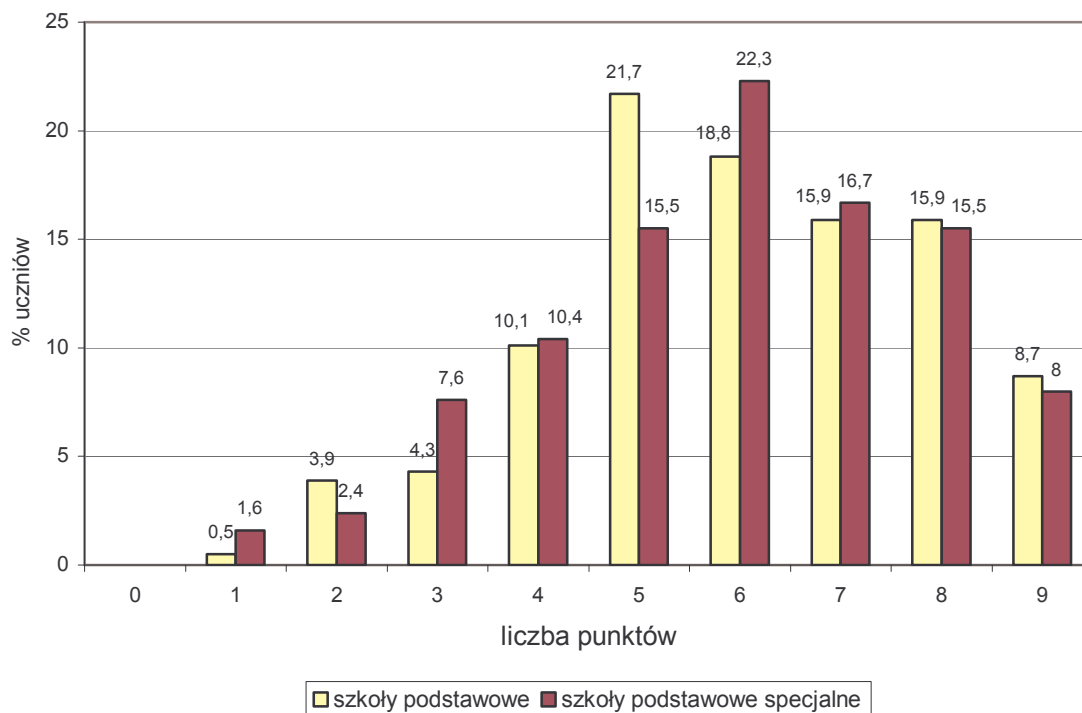
4.2.3. Zadania z obszaru standardów *Rozumowanie*

Obszar standardów *rozumowanie* zawiera wiele złożonych umiejętności, do których należą: umieszczanie wydarzeń w czasie i przestrzeni, układanie ich w kolejności chronologicznej, określanie, jak długo trwały, obliczanie, ile czasu minęło między wydarzeniami. Do grupy tej zalicza się również: określanie przyczyn i skutków wydarzeń bliskich dziecku, wydarzeń dotyczących historii Polski, wyjaśnianie zmian dokonywanych przez człowieka w środowisku, używanie właściwych argumentów i formułowanie opinii, rozpoznawanie i nazywanie cech i własności obiektów przyrodniczych, dostrzeganie zjawisk i przemian zachodzących w otoczeniu oraz ustalanie i zaprezentowanie sposobu rozwiązywania zadania.

W zakresie *rozumowania* sprawdzono umiejętności:

- rozpoznawania charakterystycznych cech zjawisk (*zadanie 4., 22.*),
- rozpoznawania figur geometrycznych (*zadanie 8.*),
- formułowania właściwej argumentacji (*zadanie 10.*),
- umieszczania daty w przedziale czasowym (*zadanie 11.*),
- dostrzegania wpływu przełomowych osiągnięć cywilizacyjnych na życie człowieka (*zadanie 13.*),
- ustalania sposobu rozwiązywania zadania związanego z obliczeniami dotyczącymi pieniędzy (*zadanie 19.*).

Wykres 8. Rozkład częstości wyników uzyskanych przez uczniów za zadania z obszaru standardów Rozumowanie

Rozkład częstości wyników jest przesunięty w kierunku wyników wysokich. Średnia liczba punktów uzyskanych przez uczniów zarówno szkół podstawowych, jak i szkół podstawowych specjalnych jest większa niż połowa możliwych do uzyskania. Wynik najczęściej występujący wśród uczniów obydwu rodzajów szkół to 6 punktów.

Tabela 6. Pogrupowanie zadań z obszaru *Rozumowanie* ze względu na ich łatwość

Łatwość zadań	Numery zadań	
	szkoły podstawowe	szkoły podstawowe specjalne
bardzo łatwe	-	4
łatwe	4, 10	10
umiarkowanie trudne	8, 13, 19, 22	8, 11, 13, 19, 22
trudne	11	-
bardzo trudne	-	-

Dla uczniów szkół podstawowych zadania z obszaru standardów *rozumowanie* okazały się łatwe, umiarkowanie trudne (najliczniejsza grupa) i trudne. Dla uczniów szkół specjalnych ponad połowa zadań z tego obszaru okazała się umiarkowanie trudna. Na uwagę zasługuje fakt, że żadne zadanie dla tej grupy uczniów nie było trudne i bardzo trudne.

Zadanie 4.

Treść

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Kwiecień jest miesiącem

- A. zimowym.
 B. jesiennym.
 C. wiosennym.

Sprawdzana umiejętność:

rozpoznawanie charakterystycznych cech i własności zjawisk.

Zadanie tematycznie nawiązywało do treści przyrodniczych, które kształcone są w trakcie zajęć z różnych przedmiotów. Poprawność rozwiązania zadania uzależniona była od tego, czy dziecko umie przyporządkować miesiąc do odpowiedniej pory roku.

Prawidłowa odpowiedź: C.

Wyniki

Dla uczniów szkół podstawowych zadanie to okazało się łatwe. Ponad trzy czwarte piszących wskazało prawidłową odpowiedź. Dla uczniów szkół specjalnych zadanie 4. było bardzo łatwe. Większość dzieci prawidłowo wskazała porę roku.

Zadanie 8.

Treść

Na podstawie ilustracji uzupełnij zdanie.

Okładka książki przedstawiona obok ma kształt _____ .

Sprawdzana umiejętność:

rozpoznawanie charakterystycznych cech i własności figur.

Uczeń powinien rozpoznać prostokąt na podstawie ilustracji przedstawiającej okładkę książki.

Kryteria oceny

Zasady przydzielania punktów	Punktacja
prostokątny lub prostokąta (prostokąt), czworokątny lub czworokąta (czworokąt)	0 - 1

Wyniki

Rozpoznawanie podstawowych figur geometrycznych (koła, kwadratu, trójkąta i prostokąta) to umiejętność, którą uczeń powinien opanować w kształceniu zintegrowanym. Zadanie sprawdzające tę umiejętność okazało się umiarkowanie trudne dla wszystkich uczniów. Tylko połowa piszących rozwiązała je poprawnie.

Poniżej zamieszczono najczęściej występujące nieprawidłowe odpowiedzi:

- Okładka książki przedstawiona obok ma kształt *kwadratowy*.
- Okładka książki przedstawiona obok ma kształt *trójkąt*.
- Okładka książki przedstawiona obok ma kształt *jest z gadami, ze ślimakami i z ładnymi kwiatami*.
- Okładka książki przedstawiona obok ma kształt *Steve Parker*.

- Okładka książki przedstawiona obok ma kształt *Jak to się dzieje w przyrodzie*.

Odpowiedzi, w których uczniowie podawali imię i nazwisko autora, tytuł książki, bądź opisywali okładkę, mogą świadczyć o niezrozumieniu treści polecenia.

Zadanie 10.

Treść

Napisz, dlaczego warto czytać książki. Podaj przynajmniej jeden powód.

Sprawdzana umiejętność:

używanie odpowiednich argumentów.

Aby prawidłowo rozwiązać zadanie uczeń powinien uzasadnić, że warto czytać książki.

Kryteria oceny

Zasady przydzielania punktów	Punktacja
Używa co najmniej jednego logicznego argumentu, np.: <ul style="list-style-type: none">- <i>wiele się dowiadujemy,</i>- <i>dużo nas uczą (uczają),</i>- <i>są ciekawe (ciekawe),</i>- <i>są obrazki (obrazki),</i>- <i>są fajne itp.</i> <i>Uwaga, nie sprawdzamy umiejętności konstruowania wypowiedzi, lecz umiejętność argumentowania.</i>	0 - 1

Wyniki

Piszący bardzo dobrze poradzili sobie z poprawnym wykonaniem polecenia. Wypowiedzi, w których uczniowie uzasadniają, że warto czytać książki, można pogrupować, ze względu na najczęściej podawane argumenty, na trzy grupy.

W grupie I najczęściej podawanym argumentem, dla którego warto czytać książki, była poprawność i płynność czytania, np.:

- *Można się nauczyć szybciej czytać.*
- *Można się nauczyć lepiej czytać.*
- *Książki czyta się dla udoskonalenia płynności czytania i szybkości czytania.*

Argumenty uczniów, których wypowiedzi zaliczono do II grupy, dotyczyły nauki w szerszym aspekcie. Dzieci dostrzegały wpływ czytania książek na dalsze kształcenie, na lepsze przygotowanie się do egzaminu. Podkreślały też aspekt poznawczy (*co się kiedyś działo na świecie*), np.:

- *Czytanie pomaga w nauce.*
- *Warto czytać książki, bo wtedy stajemy się mądrzejsi i lepiej się potem uczymy.*
- *Książkę się czyta, żeby mieć wykształcenie, żeby wiedzieć, co kiedyś działo się na świecie.*
- *Bo będziesz wiedział co robić na egzaminie.*

W odpowiedziach zaliczonych do III grupy uczniowie wskazywali na problem zdrowia i sposób spędzania wolnego czasu, np.:

- *Żeby dzieci mało patrzyły w telewizor.*
- *Bo to jest przyjemność i więcej rozrywki.*

Wskaźniki statystyczne oraz podane wyżej przykłady wypowiedzi uczniów wskazują, że umiejętność używania odpowiednich argumentów została przez nich opanowana w stopniu zadowalającym. Podkreślić trzeba, że było to zadanie otwarte. Taka forma zadania sprawia zwykle trudności uczniom z lekką niepełnosprawnością intelektualną. Należy sądzić, że wpływ na wysoki wynik, jaki został osiągnięty, miała praca nauczycieli – rozbudzanie na różnych przedmiotach i w różnych sytuacjach zadaniowych, czytelnicych zainteresowań uczniów. Doskonalenie umiejętności czytania, akcentowanie dużej roli, jaką nie tylko w nauce, ale i sytuacjach pozaszkolnych odgrywa ta umiejętność, znalazło odzwierciedlenie w argumentach użytych przez uczniów. Zadanie okazało się łatwe dla uczniów obu rodzajów szkół.

Zadanie 11.

Treść

Dzieci dowiedziały się, że w 1364 roku na Uniwersytecie Jagiellońskim założono bibliotekę.

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Bibliotekę założono w wieku

A. XIII

B. XIV

C. XVI

Sprawdzana umiejętność:

posługiwanie się kategoriami czasu i przestrzeni w celu porządkowania wydarzeń.

Uczeń powinien, na podstawie podanej daty, określić wiek, w którym miało miejsce wskazane wydarzenie.

Prawidłowa odpowiedź: B.

Wyniki

Zadanie było trudne dla uczniów szkół podstawowych. Mniej niż połowa z nich wybrała prawidłową odpowiedź. Dla uczniów szkół specjalnych zadanie było umiarkowanie trudne. Może to wynikać z faktu, iż uczniowie z lekką niepełnosprawnością intelektualną mają utrudnione rozumowanie i zaburzenia procesów myślenia. Często występują u nich również trudności w uogólnianiu.

Zadanie 13.

Treść

Zaznacz TAK, jeśli zdanie jest prawdziwe, NIE, jeśli zdanie jest fałszywe.

Wynalezienie druku spowodowało, że szybciej produkowano książki. TAK NIE

Utworzenie bibliotek utrudniło ludziom dostęp do książek. TAK NIE

Sprawdzana umiejętność:

określanie znaczenia osiągnięć człowieka dla rozwoju cywilizacyjnego.

Uczeń miał dostrzec skutki wynalezienia druku oraz określić wpływ tworzenia bibliotek na dostępność do książek.

Prawidłowe odpowiedzi: TAK, NIE.

Wyniki

Dzieciom z lekką niepełnosprawnością intelektualną dużą trudność sprawia myślenie przyczynowo-skutkowe, co pociąga za sobą liczne błędy we wnioskowaniu. Zaburzenia te mogły mieć wpływ na wynik zadania, które okazało się umiarkowanie trudne dla uczniów

szkół podstawowych. Należy podkreślić fakt, że dla uczniów szkół specjalnych zadanie było łatwe. Połowa piszących zdobyła jeden punkt, zaś co trzeci uczeń dwa punkty.

Zadanie 19.

Treść

Do biblioteki zakupiono 4 słowniki ortograficzne i 2 atlasy geograficzne.

Oblicz, ile książek zakupiono razem.

Zapisz obliczenia.

Jeden słownik ortograficzny kosztował 12 zł, a jeden atlas geograficzny 35 zł.

Oblicz, ile kosztowały wszystkie słowniki ortograficzne i wszystkie atlasy geograficzne razem.

Zapisz obliczenia i odpowiedź.

Odpowiedź: Wszystkie książki kosztowały razem _____.

Sprawdzane umiejętności:

ustalenie sposobu rozwiązania zadania (obliczania liczby książek i kosztu zakupu książek).

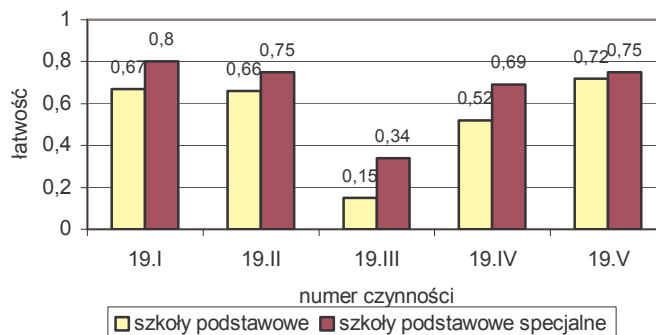
Zadanie sprawdzało również umiejętności wykonywania obliczeń (liczby i ceny zakupionych książek) z obszaru standardów wykorzystywanie wiedzy w praktyce.

Kryteria oceny

Zasady przydzielania punktów	Punktacja
19.I Ustalenie sposobu obliczenia liczby książek: 4+2	0 - 1
19.II Poprawne wykonanie obliczenia: 6	0 - 1
19.III. Ustalenie sposobu obliczenia kosztu zakupu książek: $(4 \times 12) + (2 \times 35)$ lub $12+12+12+12+35+35$	0 - 1
19.IV Poprawne wykonanie obliczenia: 118 <i>Uwaga, jeżeli uczeń prawidłowo wykona działanie $12+35=47$, otrzymuje 1 p.</i>	0 - 1
19.V Podanie w odpowiedzi poprawnego wyniku z właściwym mianem: 118 zł Odpowiedź jest zgodna z obliczeniami ucznia, ale z zachowanym mianem.	0 - 1
<i>Uwaga: Uczeń otrzymuje pełną liczbę punktów za I. i II. kryterium, jeśli pominię zapis działania 2+4, ale zapisze prawidłowy wynik 6.</i>	
<i>Uwaga: Jeżeli uczeń poprawnie rozwiązuje zadanie stosując inną metodę niż opisana w schemacie punktowania, wówczas należy przyznać maksymalną liczbę punktów.</i>	

Wyniki

Wykres 9. Łatwość czynności w zadaniu 19.

Ustalenie sposobu rozwiązania pierwszej części zadania (19.I) było dużo łatwiejsze niż wykonanie takiej samej czynności w drugiej części zadania (19.III). Zwraca uwagę fakt, iż dla uczniów szkół podstawowych czynność badana I kryterium okazała się umiarkowanie trudna, zaś dla uczniów szkół podstawowych specjalnych łatwa. Wśród uczniów szkół podstawowych tylko co siódmy piszący poprawnie ustalił metodę rozwiązania drugiej części zadania (19.III). W szkołach specjalnych poziom opanowania tej umiejętności badany kryterium 19.III jest wyższy - jedna trzecia piszących poprawnie wykonała badaną czynność.

Wykonywanie obliczeń dotyczących liczby zakupionych książek (19.II) okazało się umiarkowanie trudne dla uczniów szkół podstawowych. Piszący mieli duże trudności z wykonywaniem obliczeń w zakresie 10. Dla uczących się w szkołach specjalnych czynność ta była łatwa.

Prawie połowa uczniów szkół podstawowych nieprawidłowo wykonywała obliczenia dotyczące pieniędzy (19.IV). W szkołach specjalnych wartość tego wskaźnika jest wyższa. Dwie trzecie uczniów poprawnie wykonywało wskazane obliczenia.

Nieprawidłowe sposoby rozwiązywania zadania to np. sporządzenie rysunku figury geometrycznej, nie mającej żadnego związku z poleceniem. Świadczy to o niezrozumieniu polecenia do zadania.

Przykłady najczęstszych prawidłowych obliczeń to:

- $12 \cdot 4 = 48$ $35 \cdot 2 = 70$ $48 + 70 = 118$
- $35 + 35 + 12 + 12 + 12 + 12 = 118$

Powyższe przykłady uczniowskich obliczeń pokazują sposoby rozwiązań, które mogą świadczyć o różnym stopniu opanowania przez dzieci operacji matematycznych. Czynność 19.V, która badała posługiwanie się właściwym mianem, okazała się łatwa zarówno dla uczniów szkół podstawowych, jak i podstawowych specjalnych.

Zadanie 22.

Treść

Zaznacz TAK, jeśli zdanie jest prawdziwe, NIE, jeśli zdanie jest fałszywe.

Zmiana temperatury z 23°C na 19°C oznacza, że w bibliotece zrobiło się cieplej.

TAK

NIE

Sprawdzana umiejętność:

rozpoznawanie charakterystycznych cech i własności zjawisk.

W zadaniu sprawdzano, czy piszący rozumie i umie nazwać zjawisko obniżenia temperatury.

Prawidłowa odpowiedź: NIE.

Wyniki

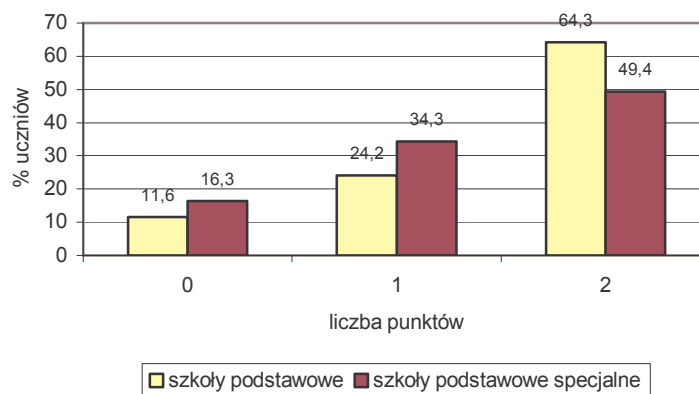
Zadanie to było umiarkowanie trudne zarówno dla uczniów ze szkół podstawowych jak i podstawowych specjalnych. Tylko nieco ponad połowa piszących udzieliła prawidłowej odpowiedzi.

4.2.4. Zadania z obszaru standardów *Korzystanie z informacji*

W zakresie *korzystania z informacji* sprawdzono umiejętności:

- wskazywania źródła informacji (*zadanie 12.*),
- porządkowania alfabetycznego wyrazów (*zadanie 18.*).

Wykres 10. Rozkład częstości wyników uzyskanych przez uczniów za zadania z obszaru standardów *Korzystanie z informacji*

Uczniowie dobrze poradzili sobie z zadaniami sprawdzającymi tę umiejętność. Prawie połowa z nich uzyskała maksymalną liczbę punktów.

Zadanie 12.

Treść

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Informacje o historii Uniwersytetu Jagiellońskiego można znaleźć w

- A. encyklopedii popularnej.
- B. słownika ortograficznym.
- C. atlasie geograficznym.

Sprawdzana umiejętność:

wskazywanie źródła informacji.

Prawidłowa odpowiedź: A.

Wyniki

Dla uczniów szkół podstawowych zadanie to okazało się łatwe. Uczniom szkół specjalnych sprawiło większą trudność. Piszący mieli trudności z rozróżnianiem, jakie informacje zawarte są w encyklopedii, jakie w atlasie, a jakie w słowniku ortograficznym.

Zadanie 18.

Treść

Zapoznaj się z alfabetem.

A, A, B, C, Ć, D, E, E, F, G, H, I, J, K, L, Ł, M, N, Ó, O, Ó, P, R, S, Ś, T, U, V, W, X, Y, Z, Ż, Ż

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Które wyrazy napisano w kolejności alfabetycznej?

- A. biblioteka, czytelnik, książka
- B. książka, czytelnik, biblioteka
- C. czytelnik, biblioteka, książka

Sprawdzana umiejętność:
wskazywanie źródła informacji.

Uczeń powinien wskazać te wyrazy, spośród podanych, które napisano w kolejności alfabetycznej. Zadanie nie sprawdzało znajomości alfabetu – dlatego został on zamieszczony w treści zadania.

Prawidłowa odpowiedź: A.

Wyniki

Dla uczniów szkół podstawowych specjalnych zadanie to okazało się umiarkowanie trudne. Wynik uzyskany przez uczniów szkół podstawowych wskazuje na zadowalający stopień opanowania badanej umiejętności. Trzy czwarte piszących udzieliło prawidłowej odpowiedzi.

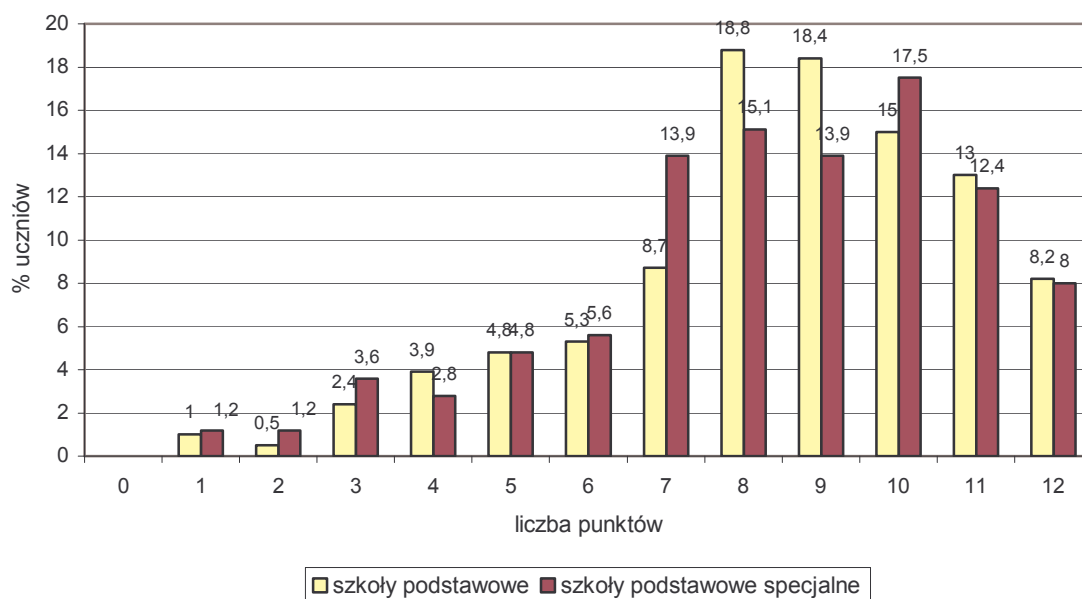
4.2.5. Zadania z obszaru standardów *Wykorzystywanie wiedzy w praktyce*

Umiejętności z zakresu *wykorzystywania wiedzy w praktyce* są szczególnie ważne dla uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną. Są im niezbędne w kolejnym etapie kształcenia oraz w dalszym życiu. Pozwalają na właściwe przygotowanie do funkcjonowania w środowisku społecznym, na osiągnięcie samodzielności. Dlatego też dużą wagę położono na sprawdzanie tych umiejętności. Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań z tego obszaru standardów uczeń mógł uzyskać 12 punktów.

W zakresie *wykorzystywania wiedzy w praktyce* sprawdzono umiejętności:

- odczytywania wyniku pomiaru (*zadanie 5.*),
- posługiwania się poznanymi terminami w sytuacji praktycznej (*zadanie 14.*),
- rozwiązywania problemów praktycznych z wykorzystywaniem obliczeń dotyczących długości, czasu, pieniędzy, temperatury (*zadanie 6., 9., 19., 21.*),
- stosowania zasad zdrowego trybu życia oraz postępowania w środowisku przyrodniczym (*zadanie 24., 25.*).

Wykres 11. Rozkład częstości wyników uzyskanych przez uczniów za zadania z obszaru standardów *Wykorzystywanie wiedzy w praktyce*

Rozkład częstości wyników uczniów obydwu rodzajów szkół jest przesunięty w kierunku wyników wysokich, co oznacza, że dobrze poradzili sobie z zadaniami sprawdzającymi umiejętności z zakresu *wykorzystywania wiedzy w praktyce*. Średnia liczba punktów uzyskanych zarówno przez uczniów szkół podstawowych (8,49 p.) jak i szkół podstawowych specjalnych (8,34 p.) jest większa niż połowa możliwych do uzyskania.

Tabela 7. Pogrupowanie zadań z obszaru *Wykorzystywanie wiedzy w praktyce* ze względu na ich łatwość

Łatwość zadań	Numery zadań	
	szkoły podstawowe	szkoły podstawowe specjalne
bardzo łatwe	25.	25.
łatwe	5., 6., 14.,	5., 14., 24.
umiarkowanie trudne	19., 21., 24.	6., 19., 21.
trudne	9.	9.
bardzo trudne	-	-

Dla uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną uczących się w obydwu rodzajach szkół żadne zadanie, które badało umiejętności z omawianego obszaru nie było bardzo trudne. Większość stanowiły zadania łatwe i umiarkowanie trudne.

Zadanie 5.

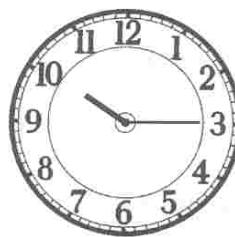
Treść

Zegar wskazuje godzinę, o której dzieci rozpoczęły porządkowanie książek w bibliotece.

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Dzieci rozpoczęły pracę o godzinie

- A. 10¹⁵
 B. 10³⁵
 C. 10⁴⁵

Sprawdzana umiejętność:

odczytywanie wyników pomiaru.

Umiejętność odczytywania godziny z zegara, którą sprawdzało to zadanie, jest bliska doświadczeniom dzieci. Może być często usprawniana. Sprzyjają temu codzienne, bliskie doświadczeniom dziecka zdarzenia, związane zarówno z rzeczywistością szkolną, jak i innymi sytuacjami pozaszkolnymi.

Prawidłowa odpowiedź: A.

Wyniki

Wyniki uzyskane przez uczniów świadczą o dobrym opanowaniu badanej umiejętności. Ponad dwie trzecie piszących udzieliło prawidłowej odpowiedzi. Zarówno dla uczniów szkół podstawowych, jak i szkół podstawowych specjalnych zadanie to okazało się łatwe.

Zadanie 6.

Treść

Dzieci porządkowały książki przez 120 minut.

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

120 minut to

- A. 1 godzina.
 B. 2 godziny.
 C. 3 godziny.

Sprawdzana umiejętność:

wykonywanie obliczeń dotyczących czasu.

Zadaniem ucznia było zamienienie minut na godziny.

Prawidłowa odpowiedź: B.

Wyniki

Umiejętność ta okazała się dla uczniów szkół podstawowych łatwa a dla uczniów szkół specjalnych umiarkowanie trudna. Jedna trzecia piszących nie udzieliła prawidłowej odpowiedzi.

Zadanie 9.

Treść

Uzupełnij zdanie.

Strona książki ma 25 cm długości, czyli _____ mm.

Sprawdzana umiejętność:

wykonywanie zamiany jednostki długości.

Zadaniem ucznia było zamienienie centymetrów na milimetry.

Kryteria oceny

Zasady przydzielania punktów	Punktacja
250	0 - 1

Wyniki

Wyniki uzyskane za zadanie 9. wskazują, iż uczniowie mają duże trudności z rozwiązywaniem problemów praktycznych z wykorzystywaniem obliczeń dotyczących długości. Zadanie to okazało się najtrudniejsze dla uczniów obydwu rodzajów szkół.

Zadanie 14.

Treść

Połącz nazwę czynności z miejscem, w którym powinna być ona wykonywana.

drukowanie książek	drukarnia
czytanie książek	biblioteka
kupowanie książek	czytelnia
wypożyczanie książek	introligatornia
	księgarnia

Sprawdzana umiejętność:

posługiwanie się poznanymi terminami do opisywania zjawisk i sytuacji spotykanych w środowisku.

Aby rozwiązać to zadanie uczeń powinien sprawnie posługiwać się terminami związanymi z czytelnictwem.

Kryteria oceny

Zasady przydzielania punktów	Punktacja
Za prawidłowe połączenie trzech par – 2 p. Za prawidłowe połączenie jednej lub dwóch par – 1 p. <i>kupowanie książek – księgarnia</i> <i>wypożyczanie książek – biblioteka</i> <i>czytanie książek – czytelnia (ewentualnie biblioteka)</i>	0 - 2

Wyniki

Tylko trzech uczniów szkół podstawowych i ośmiu ze szkół specjalnych nie udzieliło prawidłowej odpowiedzi. Dla piszących z obydwu rodzajów szkół było to zadanie łatwe.

Zadanie 19.

Ze względu na to, iż zadanie 19. sprawdza umiejętności z dwóch obszarów standardów, zostało omówione wcześniej, w części dotyczącej zadań z obszaru *Rozumowanie*.

Zadanie 21.

Treść

Uczniowie otworzyli okna, aby przewietrzyć pomieszczenie. Temperatura powietrza w bibliotece zmieniła się z 23°C na 19°C. **Oblicz różnicę między tymi temperaturami i dokończ odpowiedź.**

Odpowiedź: Różnica między temperaturami wynosi _____.

Sprawdzana umiejętność:

wykonywanie obliczeń dotyczących temperatury.

Zadaniem ucznia było obliczenie różnicy temperatur.

Kryteria oceny

Zasady przydzielania punktów	Punkcja
4°C lub -4°C (niezależnie od zapisu obliczeń). Prawidłowe obliczenie różnicy liczb – 1p. Prawidłowe podanie miana – 1p. Dopuszcza się różny sposoby zapisu np. cztery stopnie Celsjusza lub cztery $^{\circ}\text{C}$, lub 4 stopnie C, lub cztery stopnie.	0 - 2

Wyniki

Dla uczniów z obydwu rodzajów szkół zadanie to okazało się umiarkowanie trudne. Najczęściej popełniane przez uczniów błędy wynikały z zastosowania niewłaściwej metody obliczenia różnicy temperatur oraz słabej sprawności rachunkowej.

Oto przykłady:

- $23^{\circ}\text{C} \cdot 19^{\circ}\text{C} =$
- $23 + 19 =$
- $23 - 19 = 14$

Zadanie 24.

Treść

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Zniszczone książki, nie nadające się do czytania, należy

- A. przeznaczyć na makulaturę.
- B. dać komuś w prezencie.
- C. wyrzucić do śmieci.

Sprawdzana umiejętność:

rozumienie potrzeby stosowania zasad postępowania w środowisku przyrodniczym.

Zadaniem ucznia było wskazanie przeznaczenia zniszczonych książek.

Prawidłowa odpowiedź: A.

Wyniki

Zadanie nawiązywało do sytuacji, która powinna być znana dzieciom. Dlatego też dla uczniów szkół specjalnych okazało się łatwe. Nieco niższy wskaźnik uzyskali piszący ze szkół podstawowych.

Zadanie 25.

Treść

Zaznacz TAK, jeśli zdanie jest prawdziwe, NIE, jeśli zdanie jest fałszywe.

Po zakończeniu prac porządkowych należy umyć ręce. TAK NIE

Sprawdzana umiejętność:

rozumienie potrzeby stosowania zasad higieny.

Zadaniem ucznia było określenie czynności, jaką należy wykonać po zakończeniu prac porządkowych.

Prawidłowa odpowiedź: TAK.

Wyniki

Dbłość o własne zdrowie poprzez utrzymanie czystości ciała, przestrzeganie zasad higieny jest bardzo ważnym elementem edukacji dzieci z lekką niepełnosprawnością intelektualną. Umiejętność tę kształci się począwszy od I etapu edukacyjnego na różnych zajęciach przedmiotowych i pozalekcyjnych. Zadanie to okazało się dla uczniów obydwu rodzajów szkół bardzo łatwe. Prawie wszyscy wskazali prawidłową odpowiedź.

4.3. Podsumowanie

Analiza wyników uzyskanych przez uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną pozwala określić, w jakim stopniu zostały opanowane umiejętności opisane w standardach wymagań.

Tegoroczni szóstoklasiści najlepiej poradzili sobie z:

- rozumieniem potrzeb stosowania zasad higieny,
- odczytywaniem wyników pomiaru,
- posługiwaniem się poznanymi terminami do opisywania zjawisk i sytuacji spotykanych w środowisku,
- rozpoznawaniem charakterystycznych cech i własności zjawisk,
- używaniem odpowiednich argumentów,
- określaniem funkcji elementów charakterystycznych dla danego tekstu (wskazywaniem odbiorcy ogłoszenia).

Najwięcej trudności sprawiły uczniom zadania sprawdzające poziom opanowania umiejętności związanych z:

- zamianą jednostek długości (*zamianą centymetrów na milimetry*),
- wykonywaniem obliczeń dotyczących pieniędzy i temperatury,
- odczytywaniem danych z mapy i odpowiadaniem na proste pytania z nią związane,
- określaniem funkcji elementów charakterystycznych dla danego tekstu (*wskazywanie tytułu i rymu*),
- pisanem na temat i zgodnie z celem, przestrzegając norm interpunkcyjnych.

Zamieszczona powyżej analiza zadań pozwala sformułować wnioski, z których skorzystać mogą nauczyciele w planowaniu i realizacji procesu dydaktycznego. Szczególną uwagę warto zwrócić na:

- ćwiczenie sprawności językowej,
- kształcenie umiejętności rachunkowych,
- doskonalenie umiejętności związanych z posługiwaniem się regułami matematycznymi,
- czytanie ze zrozumieniem treści poleceń,
- stosowanie różnych form zadań zamkniętych i otwartych do sprawdzania poziomu opanowania umiejętności uczniów.